

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 138/2013-78

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. marca 2013 predbežne prerokoval sťažnosť R. C., t. č. vo výkone trestu, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 21 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5, čl. 12 ods. 4, čl. 49, čl. 50 ods. 3, čl. 141 ods. 1, čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a c) a ods. 4, čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b), c) a d), čl. 7 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To/68/2012 a jeho rozsudkom z 28. augusta 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. C. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. októbra 2012 doručená sťažnosť R. C. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 21 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48

ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5 čl. 12 ods. 4, čl. 49, čl. 50 ods. 3, čl. 141 ods. 1, čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a c) a ods. 4, čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b), c) a d), čl. 7 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To/68/2012 a jeho rozsudkom z 28. augusta 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Sťažovateľ podaním (doplnením sťažnosti) doručeným ústavnému súdu 5. novembra 2012 opätovne zdôraznil, že uplatňuje *„len také námietky o porušených právach, pre ktoré nemôžem podať dovolanie“*. Ďalej uvádza, že podľa jeho názoru dovolanie ani podať nemôže, *„lebo to je možné podať v zmysle § 368 ods. 1 Tr. por. len proti právoplatnému rozhodnutiu, čo napadnuté rozhodnutie nie je. Pretože... odvolací súd de facto a de iure absolútne nerozhodol meritórne o odvolaniach obhajcu a mňa proti výroku o vine a treste, ale len zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade škody a sám o ňom rozhodol.“*

Ďalším doplnením sťažnosti doručeným ústavnému súdu 11. januára 2013 sťažovateľ spresnil svoju argumentáciu vo vzťahu k dôkazu – znaleckému posudku č. 21/2010 zo 14. marca 2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 36 T/29/2010 z 28. júna 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 28. júna 2012“) v spojení s napadnutým rozsudkom krajského súdu uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 a ods. 2 písm. a), b), d) a e) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. c) a § 140 písm. c) Trestného zákona. Za tento obzvlášť závažný zločin bol sťažovateľ okrem iného odsúdený na trest odňatia slobody na doživotie. Napadnutý rozsudok krajského súdu bol sťažovateľovi doručený 28. septembra 2012.

Podľa názoru sťažovateľa došlo napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, k porušeniu jeho v sťažnosti označených základných práv podľa ústavy, práv podľa dohovoru, ako aj označených článkov ústavy. Sťažovateľ v pomerne obsiahlej sťažnosti, doplnenej ďalšími dvoma podaniami, poukazuje na z jeho pohľadu viaceré pochybenia v jeho trestnej veci konajúcich orgánov činných v trestnom konaní a všeobecných súdov a v súvislosti s tým najmä tvrdí, že:

- v jeho trestnej veci boli činné a rozhodovali osoby (vyšetrovateľ, prokurátorka, náhradná sudkyňa, predsedníčka senátu prvostupňového súdu, ako aj sudca, ktorý rozhodoval o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 9. júla 2012), ktoré mali byť vylúčené pre ich zaujatosť, pričom sa tak nestalo,

- malo dôjsť k manipulácii s dôkazným materiálom, pričom vyslovil domnienku jeho falšovania (fotodokumentácia a pod.),

- okresný súd vykonal dôkazy, ktoré neboli v obžalobe navrhnuté a ani odsúhlasené, a naopak, dôkazy, ktoré nariadil vykonať, nevykonal, pričom sťažovateľ o vykonanie niektorých z nich požiadal odvolací súd, ktorý tento návrh zamietol bez toho, aby ich nevykonanie riadne odôvodnil,

- okresný súd ustanovil náhradného obhajcu, ktorý sa dal zastupovať iným advokátom, ktorý zastupoval iného obvineného, ktorý vo vzťahu k sťažovateľovi „*nepravdivo vypovedal*“, a to bez toho, aby sa k tomu mohol vyjadriť,

- na hlavnom pojednávaní uskutočnenom 28. júna 2012 bolo sťažovateľovi oznámené, že bude „*prikročené k záverečnej reči*“, a on „*nemal žiadnu reálnu možnosť na prípravu obhajoby*“ a záverečnej reči,

- po opätovnom rozhodovaní okresného súdu o jeho vine a treste nebol upozornený na prísnejšiu kvalifikáciu skutku,

- okresný súd „*nezákonne a neústavne*“ vyhodnotil niektoré dôkazy,

- časť dôkazov bola podľa jeho názoru vykonaná nezákonným spôsobom (výsluchy osôb, ktoré vypracovali znalecké posudky, obhliadka domu bez prítomnosti jeho obhajcu).

Všetky namietané pochybenia orgánov činných v trestnom konaní a okresného súdu sťažovateľ namietal aj vo svojom odvolaní proti prvostupňovému rozsudku, pričom krajský súd sa s nimi v napadnutom rozsudku podľa jeho názoru náležite nevysporiadal, dokonca

s niektorými sa vôbec nezaoberal, preto sťažovateľ považuje napadnutý rozsudok krajského súdu za nedostatočne odôvodnený a ako taký aj arbitrárny.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu došlo v namietanom konaní k porušeniu jeho v sťažnosti označených základných práv podľa ústavy, práv podľa dohovoru, ako aj označených článkov ústavy a dohovoru, aby zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vrátil mu vec na nové konanie. Ďalej sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu prepustiť ho ihneď na slobodu a priznal mu finančné zadost'učinenie v sume 300 000 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

II.1 Podstata sťažnostných námietok spočíva predovšetkým v tvrdeniach, že sťažovateľovi nebol daný priestor na prípravu „záverečnej reči“, že v jeho trestnej veci rozhodovali senáty, ktoré neboli nezávislé a nestranné, resp. zložené zo zákonných sudcov, že niektoré z dôkazov neboli vykonané zákonným spôsobom (výsluchy niektorých svedkov a osôb, ktoré vypracovali znalecké posudky), resp. že niektoré z navrhovaných dôkazov neboli vykonané vôbec (výsluchy navrhovaných svedkov, „kontrolné“ znalecké posudky). Poukazujúc na rôzne procesné „pochybenia“ všeobecných súdov odôvodňuje sťažovateľ svoje presvedčenie o zaujatosti sudcov rozhodujúcich v jeho trestnej veci. Je taktiež presvedčený o nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení Trestného zákona pri ukladaní trestu odňatia slobody na doživotie. Zároveň vyslovuje aj názor o porušení ustanovení Trestného poriadku ešte v rámci prípravného konania.

Sťažovateľove argumenty v konečnom dôsledku jednoznačne smerujú najmä k odôvodneniu jeho tvrdení o porušení práva na obhajobu, ďalej k tomu, že v jeho trestnej veci nerozhodli nezávislí a nestranní sudcovia, k tomu, že mal byť odsúdený na základe nezákonne vykonaných dôkazov, a napokon k tomu, že v rámci trestného stíhania jeho osoby mali byť nesprávne aplikované hmotnoprávne ustanovenia Trestného zákona.

Ústavný súd stabilne zdôrazňuje, že nie je iba jeho povinnosťou zabezpečovať ochranu základných práv a slobôd, ale že túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti. Rovnako je potrebné pripomenúť princíp subsidiarity jeho právomoci zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy.

Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti rozhodnutiu súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená.

Podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu môže dovolaním napadnúť z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Podľa § 369 ods. 3 Trestného poriadku osoba oprávnená podať dovolanie proti niektorému výroku napadnutého rozhodnutia môže podať dovolanie aj preto, že taký výrok nebol urobený.

Podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak

- a) vo veci rozhodol nepríslušný súd,
- b) súd rozhodol v nezákonnom zložení,
- c) zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu...,
- e) vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania...,
- g) rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom...,
- i) rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť...

Podľa § 374 ods. 3 Trestného poriadku v dovolaní možno uplatňovať ako dôvod dovolania aj konanie na súde prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

Podľa § 384 ods. 1 Trestného poriadku na verejnom zasadnutí súd preskúma zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým dovolateľ podal dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, so zameraním na dôvody dovolania podľa § 371 a § 374, ktoré sú uvedené v dovolaní.

Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku ak bol dovolacím súdom zistený dôvod dovolania podľa § 371, vysloví rozsudkom porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, o ktoré sa tento dôvod opiera.

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku súčasne s výrokom uvedeným v odseku 1 dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie alebo jeho časť, alebo aj chybné konanie, ktoré

napadnutému rozhodnutiu predchádzalo. Po zrušení rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd podľa okolností prípadu zruší aj predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa...

Z citovaných ustanovení Trestného poriadku zjavne vyplýva, že sťažovateľ má k dispozícii zákonný prostriedok, prostredníctvom ktorého sa môže domáhať preskúmania napadnutého rozsudku krajského súdu a postupu predchádzajúceho jeho vydaniu, ktorým je mimoriadny opravný prostriedok podľa § 368 a nasl. Trestného poriadku, a to dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sa v rozsahu svojho preskúmacieho oprávnenia dovolacieho súdu bude musieť v podstate vysporiadať s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sú obsiahnuté aj v sťažnosti sťažovateľa doručenej ústavnému súdu.

Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že na posúdenie prípustnosti dovolania je zásadne príslušný dovolací súd. Ústavný súd v rámci svojej právomoci nemôže autoritatívne rozhodnúť o tom, či sťažovateľove tvrdenia v skutočnosti predstavujú dovolacie dôvody v zmysle § 371 ods. 1 Trestného poriadku. To, či sú naozaj splnené podmienky dovolania, môže posúdiť a rozhodnúť o tom iba dovolací súd. Ústavný súd však v tomto konkrétnom prípade konštatuje, že sťažovateľove námietky tak, ako ich ústavnému súdu predostrel, sa javia ako dovolacie dôvody, a to nielen spôsobom, akým sú sťažovateľom opísané, ale aj tým, ako ich sám sťažovateľ pomenoval (porušenie práva na obhajobu, dôkazy nevykonané zákonným spôsobom, rozhodovanie sudkyňou, ktorá mala byť vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania pre zaujatosť, a pod.).

S poukazom na § 370 ods. 1 Trestného poriadku možno dovolanie v prospech obvineného podať najneskôr do 3 rokov od doručenia rozhodnutia súdu, a preto ústavný súd zastáva názor, že ochranu namietanému porušeniu práv sťažovateľa má právomoc poskytnúť predovšetkým najvyšší súd v dovolacom konaní, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ proti napadnutému rozsudku krajského súdu dosiaľ dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nepodal.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už pri jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

II.2 Sťažovateľ vyčíta napadnutému rozsudku krajského súdu taktiež absenciu výroku o zamietnutí jeho odvolania vo zvyšnej časti (teda vo výroku o vine a treste), keďže rozsudok obsahuje iba výrok o zrušení odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu z 28. júna 2012 vo výroku o náhrade škody týkajúceho sa jedného z poškodených. Na podporu svojho tvrdenia predložil ústavnému súdu iný rozsudok odvolacieho súdu, ktorý takýto výrok obsahuje.

Z obsahu napadnutého rozsudku krajského súdu je zrejmé, že krajský súd sa zaoberal odvolaním sťažovateľa a jeho obhajcu, ktoré považoval za sčasti dôvodné, keďže zrušil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu z 28. júna 2012 v časti výroku o náhrade škody týkajúceho sa jedného z poškodených a sám o nej rozhodol. Z rozsudku krajského súdu je evidentné, že sa s riadnym opravným prostriedkom (t. j. odvolaním sťažovateľa) náležite vysporiadal. Vo výrokovej časti napadnutého rozsudku sa však krajský súd obmedzil iba na zrušenie časti napadnutého rozsudku okresného súdu z 28. júna 2012, pričom nezamietnutie odvolania vo zvyšnej časti odôvodnil tým, že *„vzhľadom na povahu odvolania, ktoré je z hľadiska rozhodovania odvolacieho súdu, pokiaľ ide o toho istého odvolateľa, nedeliteľné, už neprichádza do úvahy zamietnutie odvolania postupom podľa § 319 Trestného poriadku v ostatnej časti, v ktorej bolo odvolanie nedôvodné“*.

Z citovanej časti napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že krajský súd považoval za procesne správne hľadiť na odvolanie sťažovateľa a jeho obhajcu ako na celok a nepokladal za nutné ho vo zvyšnej časti zamietnuť osobitným zamietajúcim výrokom, čo aj náležite odôvodnil.

Sťažovateľ však s takouto interpretáciou nesúhlasí, považujúc napadnutý rozsudok krajského súdu za dosiaľ neprávoplatný, keďže podľa jeho názoru v ňom absentuje explicitný zamietavý alebo iný výrok, ktorým by bolo rozhodnuté o jeho odvolaní v časti o vine a treste. Dôsledkom uvedeného „*opomenutia*“ je podľa názoru sťažovateľa skutočnosť, že odsudzujúci rozsudok vôbec nenadobudol právoplatnosť a vzhľadom na to je vo výkone trestu odňatia slobody bez právoplatného súdneho titulu.

Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové konanie a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Ústavný súd nepovažuje sťažovateľom namietanú interpretáciu a aplikáciu príslušných ustanovení Trestného poriadku, ktorú uplatnil krajský súd v napadnutom rozsudku, za takú, ktorou by mohlo dôjsť k eventuálnemu porušeniu jeho v sťažnosti označených práv.

Krajský súd podľa názoru ústavného súdu poskytol dostačujúcu ochranu základným právam a slobodám sťažovateľa a z výroku napadnutého rozsudku spolu s relevantnou časťou jeho odôvodnenia v kontexte výrokov rozsudku okresného súdu z 28. júna 2012 je znenie odsudzujúceho rozhodnutia všeobecných súdov jednoznačne zrejme.

Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä to, či prípadné pochybenia všeobecného súdu v posudzovanom prípade dosahujú takú intenzitu, ktorá už naznačuje, že nimi došlo k neprípustnému zásahu do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd, t. j. musí ísť o zistenie, že v okolnostiach daného prípadu zjavne došlo k takému zásahu do právom

chránenej sféry sťažovateľa, ktorý predstavuje neprípustné obmedzenie, resp. odopretie jeho základných práv alebo slobôd (m. m. II. ÚS 193/06, II. ÚS 210/06, IV. ÚS 238/07).

Ústavný súd preto vyhodnotil argumenty navrhovateľa za zjavne neodôvodnené, nesúce znaky účelovosti a nezakladajúce taký dôvod na spochybnovanie napadnutého rozsudku a postupu predchádzajúceho jeho vydaniu, ktorý by bolo potrebné posúdiť po prijatí návrhu na ďalšie konanie.

Napokon ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že podľa § 369 ods. 3 v spojení s § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku je obvinený oprávnený podať dovolanie vo svoj prospech jednak proti výroku odvolacieho súdu, ktorý sa ho priamo týka, avšak takisto sťažovateľ môže podať dovolanie aj z dôvodu, že v napadnutom rozhodnutí určitý výrok chýba (nebol urobený), pretože podľa odôvodnenia sťažnosti, vychádzajúc z obsahu jeho sťažnostných námietok, sú u neho dané tiež niektoré z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Podanie dovolania vo vzťahu k namietaným „*pochybeniam*“ krajského súdu je podľa názoru ústavného súdu potrebné v uvedených súvislostiach v danej veci v zmysle podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde považovať za účinný opravný prostriedok na ochranu jeho základných práv a slobôd.

Ústavný súd za daných okolností považuje sťažnosť sťažovateľa v tejto časti za neprípustnú (predčasne podanú), a preto ju aj v tejto časti podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pri jej predbežnom prerokovaní odmietol.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa v nej uplatnenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2013